

simplicia ante solemnem professionem a dieta Societate dimissi, nulla ab eadem societate pretendere possunt alimenta, aut congruam sustentationem, licet dum in ea viverent titulo religiosæ paupertatis ad sacros etiam presbyteratus ordines promoti fuerint. Vide *verb.* Alimenta, *num.* 40.

Monachus seu regularis injuste ejectus potest compellere monasterium, seu religionem ad alimenta futura, et etiam præterita, si illa mutuo accepit, et lite pendente, adhuc ex nobis monasterii ali debet, *ib. num.* 41 et 42, et *verb.* Ejecti, *n.* 47 et 48.

Alimenta non sunt præstanda a primo monasterio regulari aut moniali ad aliud monasterium transeunt, quamvis penes primum remaneat dos, et alia bona, *ib. num.* 45.

Alimenta præstare tenetur monasterium regulari in aliud monasterium inclusio pro penitentia peragenda, vel in carceribus Sancti Officii detento, dummodo illa religio non sit de iis, quæ in communi non possident, *ib. num.* 44 et 45.

Alimenta a novitia solvi non debent monasterio, si eandem teneatur recipere, et ad habitum, et ad professionem sine dote. Secus autem, si ad solam professionem, *ib. num.* 46.

Monachus, seu monialis, pendente lite super validitate suæ professionis, si sine licentia debita degat extra monasterium, non potest ab ipso alimenta prætere, secus autem si sit ex ord. sac. Cong. *ib. num.* 47 et 48.

Filii tenentur alimenta præstare parentibus indigentibus, sicuti parentes ipsis, *ib. num.* 49 *ac subsequens.* *num.* 50 ad 54, plura scitu necessaria de filiis ad rem remissive indicantur.

Frater dives tenetur alimenta præstare fratri pauperi, etiamsi naturali, vel spurio, et licet bona non provenierint a communi patre, *ib. num.* 55 ad 58.

Tenetur etiam frater dives alimenta præstare sorori pauperi etiam solum uterinæ. Vide *ib. n.* 59 et 60.

Patruus nepotem, et e converso nepos patruum alere tenetur in subsidium, etiamsi agatur de nepote naturali, et spurio, aut ex fratre naturali, vel spurio, et quamvis bona non procedant a communi stipite, *ib. a num.* 61 ad 64.

Et quod dicitur de patruo respectu nepotis, dicitur etiam de nepote respectu patris, qui, si sit pauper, alendus est a nepote, *ib. num.* 65 ad 66.

Conjuncti ratione sanguinis, et naturalis pietatis tenentur inter se præstare vitæ subsidia, *ib. n.* 67.

Maritus tenetur alimenta præstare uxori, etiamsi sine dote eam duxerit, si scienter indotatam accepit, nec des fuit ei promissa, nec jus aliquod sibi reservavit ad dotem, *ib. n.* 68 et 69.

Si autem maritus uxorem duxit sine dote numerata cum dote tamen promissa, et conventa in determinata quantitate, fide data de solutione, et postea eandem non possit exigere, tunc de rigore juris non tenetur alimenta uxori præstare, sed solum ex æquitate et honestate, *ib. n.* 70 et 71.

Si uxor sine necessaria causa recedat, et divertat a marito, maritus non tenetur ei alimenta præstare, quamvis dotem ab ea acceperit, secus vero ob justam, *ib. n.* 72 et 73 et *verb.* Uxor, *n.* 24.

Si maritus sit inops, et uxor dives, tenetur hæc alimenta illi præstare, *ib. n.* 74.

Alimenta debentur uxori ab hæredibus mariti, qui dotem detinens pro anno luctus, etiamsi diviti, vel dotis fructus ad alimenta præstanda non sufficiant; nec tenetur in illorum favorem impendere suas operas, sive obsequiales, sive artificiales, *ib. n.* 75 ad 78.

Potest uxor sine labe usuræ convenire cum hæredibus mariti pro alimentis sibi debitis pro anno luctus, ut certam quantitatem sibi conferant, quam

vis valorem excedat fructuum dotis, *ib. n.* 79 et 80.

Uxor vidua non solum intra annum luctus potest ab hæredibus mariti detinentibus dotem exigere alimenta, sed etiam post annum luctus, si in mora fuerint restituendi eandem, *ib. n.* 81.

Hæredes mariti tenentur alere uxorem viduam, si sit indotata, inops, et non habeat aliunde, quo se possit alere, ut etiam hæredes uxoris maritum inopem, *ib. n.* 82 et 83.

Exstante controversia inter patrem et filium super alimenta præterita, probabilius est, quod possint compelli ad compromissum, secus autem quoad futura, *ib. num.* 84 et 85.

Alimenta præterita non præstita a patre filio, qui eadem acquisivit mendicando, vel alio modo non oneroso, non possunt a dicto filio repeti neque quoad eorum æstimationem, si autem contraxerit aliquod debitum per mutuum, tunc pater tenetur, etc., *ib. num.* 86 et 87.

Renente patre alimenta debita præstare filio, cum possit, potest idem filius alimenta repetere a die petitionis, *ib. num.* 88.

Alimenta debentur filio asserenti se esse filium, quamvis pater neget, si sit in quasi possessione filiationis, et quid si secus. Vide *ib. num.* 89 et 90.

Alimenta sunt a patre iterum præstanda filio, quamvis hic culpose consumpsit quantitatem sibi assignatam pro eisdem alimentis, *ib. num.* 91.

De alimentis præstandis a monasterio monacho, vel moniali intra vel extra monasterium, *ib. num.* 150.

An creditores jus habeant super annua præstatione promissa filio titulo alimentorum expresso nomine legitimæ, *ib. num.* 128.

Alimenta quando et quomodo debeantur patrono beneficii a beneficiato, *ib. num.* 92 et 129.

Clerici privati beneficiis, ad quorum titulum ordinati fuerunt, nullum jus habent pro alimentis super eorum fructibus, quamvis non habeant aliunde, quo se alere possint, *ib. num.* 95.

Clericus a beneficio suspensus, si aliunde non habeat, debet ex fructibus illius alimenta percipere, *ib. num.* 94.

Parentes, et alii exponentes infantes in publicis hospitalibus, etc., an, et quando teneantur refundere alimenta, seu restituere expensas, *ib. n.* 95.

Si filius in querela inofficiosi testamenti in prima instantia obtinuerit pro se sententiam, sunt ei decernenda alimenta, et litis expensæ usque ad finem ejusdem litis per ultimam sententiam, et quid si in prima instantia nondum fuerit sententiam consecutus, *ib. num.* 96 et 97.

Alimenta, et litis expensæ, pendente lite super inofficioso testamento, debentur etiam multis aliis, qui assignantur, *ib. num.* 98.

Alimenta, et sumptus litis debentur cuicumque actori pauperi, quando cum paupertate concurrat etiam præsumptio boni juris, *ib. n.* 99, 100 et 101.

Alimenta si sint debita ex sola dispositione juris, non potest alimentarius sine causa ea exigere extra domum hæredis, bene vero ex justa causa, quæ assignatur, *ib. num.* 102 et 103.

In tali tamen questione qualis sit justa causa petendi alimenta extra domum hæredis, remittitur arbitrio judicis a jure regulando, qui, etsi alimenta essent legata in domo, potest cogere hæredem ex justa causa ad ea præstanda extra domum, *ib. num.* 104 et 105.

Si alimenta sint debita ex sola dispositione hominis, seu testatoris, et testator simpliciter alimenta legaverit absque alia adjectione, tunc legatarius facultatem habet habitandi ubi vult, et hæres te-

netur eidem alimenta præstare, vide *verb.* Alimenta, *num.* 106 et 107.

Si autem testator alicui alimenta legaverit in domo, vel sub conditione, vel cum onere morandi, vel habitandi in domo, vel cum hæredibus, vel per aliud æquipollens constet de tali voluntate testatoris, quid, *ib. a num.* 108 ad 110.

Si mulier, cui fuerunt legata alimenta, sit copulata matrimonio, non tenetur percipere alimenta ex mensa hæredis, et idem ad quæ alia excludatur sit palam, *ib. num.* 111, 112 et 113.

Alimenta a quibus sint prædicatori præstanda, *ib. a num.* 114 ad 116. Fratres minores de Observantia Reformati, et Capuccini exempti sunt ab alimentis præstandis iis, qui in carcere inquisitionis detinentur, *ib. num.* 118.

In concursu plurium ad alendum obligatorum cuicumque onus alendi imponendum sit, *ib. num.* 124.

De modis, quibus cessat obligatio præstandi alimenta ex officio pietatis, *ib. num.* 125 et *seqq.*

Pater jure naturali tenetur alere filios, an etiam adoptivos, *num.* 152 et 153.

Quinam tenentur ad alimenta præstanda ex jure sanguinis, ex contractu, vel quasi, *num.* 134, 135.

Cui alimenta debeantur, pendente lite, *num.* 136.

Qualiter petantur, *num.* 157.

Num uxor expetere possit a viro debitis gravato, et in aliis casibus, *num.* 158.

Statuta specialia pro regno Neapolitano, *num.* 159 et 140.

Alia ad rem. Vide *verb.* Adulterinum, *art.* 5, *verb.* Filius, *verb.* Juspatorus, *art.* 4, *verb.* Necessitas, *verb.* Parentes.

ALLELUIA (I, 425).

Alleluia quid sit, quid significet, et quis vocis hujus auctor. Vid. *verb.* Alleluia, *num.* 1 et 2.

In Apocalypsi cantatur ab angelis, *num.* 3.

Christiani a Judæis acceperunt hunc ritum, *num.* 4.

Constat Ecclesiam non solum in die Resurrectionis cecinisse Alleluia, sed frequentius, et cur Hebraice, *num.* 6 et 8.

Tempore Hieronymi cantatur etiam a laicis in durioribus laboribus, *num.* 9.

Antiquitus in ipsis defunctorum funeribus adhibebatur, sed hodie deponitur, pariter et in Septuagesima et in missa feriali de Adventu, *num.* 10, 12 et 13.

Quomodo dicenda post Graduale, *num.* 11.

Tempore paschali ubi et cui addatur, *num.* 14.

ALLUVIO (I, 427).

Alluvio est duplex: alia latens, et patens, et quæ sit utraque, necnon cuius sit fundi augmentum per alluvionem, latentem, vel patentem factum, et insula per eandem de novo nata, ac alveus a fluvio derelictus. Vide *verb.* Dominium, *art.* 3, *num.* 47, 48, 49 et 50.

ALMA REDEMPTORIS (I, 427).

Vid. *verb.* Antiphona, *num.* 57 et *seqq.*

ALMUTIUM (I, 427).

De variis almutii nominibus, etymologia, forma et usu vetustissimo in Ecclesia. Vid. *verb.* Almutium, *num.* 1 ad 3.

Monachi et sacerdotes omnes almutium deferbant; item laici, imperatores, reges et ipsæ feminæ, *num.* 4 ad 6.

Quinam nunc illud deferant, *num.* 7.

Almutium canonici celebrantis poni non debet super altare, nec deferri cum pluviale vel planeta, *num.* 8.

ALTARE (I, 429).

Altare unde dictum, quid sit, et quotuplex, ac qualiter debeat esse lapideum. Vide *verb.* Altare, *num.* 1 ad 6.

Num primi Christiani ad sacra mysteria conficienda, altaria templaque habuerint, *ib. num.* 62 et 63.

Altari portatili, seu viatico nequeunt hodie nisi regulares quicumque quantumvis olim privilegiati; imo neque episcopi et majores prælati, etiamsi essent cardinales, *ib. num.* 7, et *verb.* Missa, *art.* 4, et *verb.* Oratorium, *num.* 70, ubi affertur nova pontificia declaratio.

Num usus altaris portatilis primis Ecclesiæ temporibus invaluerit, *ib. n.* 64.

A nemine, nisi a summo Pontifice, altaris portatilis privilegium impertiri potest, nisi urgeat necessitas, *ib. num.* 65.

Episcopis quid competat circa altare portatile, *ib. num.* 66.

Altaris portatilis privilegio gaudent cardinales, *ib. num.* 67.

Altaris consecratio de jure communi non potest fieri nisi per episcopum, nec potest simplex sacerdos altare consecrare, nisi ex privilegio, et commissione summi pontificis: in una sola missa plura consecrare potest episcopus in eadem ecclesia, *ib. a num.* 8 ad 11.

Abbatibus, qui sunt hoc privilegio suffulti nequeunt hodie consecrare, nisi altaria suarum ecclesiarum, *ib. a num.* 12 ad 15 et *verb.* Abbas, *num.* 51.

In altaris consecratione stando in rigore juris non videtur necessaria, et de essentia reposito sacerdotum reliquiarum, in praxi tamen non est omitenda, et notatur quid cavendum, quidque solitum, *ib. a num.* 14 ad 19.

Altare fixum, et stabile quando exsecratur, et in dubio ad quem spectet iudicium. Exsecrato altari fixo, et immobili non exsecratur ecclesia, nec e contra; at polluta, seu violata ecclesia, polluntur, seu violantur altaria fixa, *ib. a num.* 20 ad 28.

Altare portatile, quando exsecratur. At comparate ad ecclesiam quoad violationem non inducitur, uti supra, *ib. a num.* 29 ad 35.

Nullum altare sive fixum, sive portatile exsecratur ex eo, quod in ipso celebraverint excommunicati, interdicti et degradati, et in ecclesia non consecrata an possit consecrari altare fixum sine summi pontificis auctoritate, *ib. num.* 34 et 35.

In ecclesia consecrata nulli licet erigere altare stando in jure communi sine episcopi consensu, in ecclesiis tamen non consecratis potest erigi a presbyteris, *ib. num.* 36.

Sic autem altare ab episcopo consecratum, aut in ecclesia consecrata erectum nequit destrui sine permissione episcopi, in ecclesiis vero non consecratis quilibet suo jure potest altare non sacrum destruere, *ib. num.* 37 et 38.

Altaris lapis profanatus, seu exsecratus potest vendi, et licite teneri ab emptore; dummodo in loco honesto et decenti, *ib. num.* 39.

In altari non consecrato nemo celebrare potest, et in ipso celebrans peccat mortaliter, et quæ ambigua sunt de consecratione, consecrari debent, *ib. num.* 40 ad 43.

In altari, in quo episcopus missam cantavit, non potest alius sacerdos eadem die celebrare; quod si alicubi observaretur, esset intelligendum, nisi adesset licentia ejusdem, at nunc id explevit, *ib. num.* 44, 45 et 46.

In altari sanctorum apostolorum Petri et Pauli solus papa celebrat, nec aliis permittitur nisi mediante brevi pontificio, *ib. num.* 47.

Altare erectum super sepulcrum non potest consecrari; assignatur quid prius agendum, quantumve sepulcrum removendum, *ib. a num.* 48 ad 50, et

verb. Resolutiones sac. Cong. vide verb. Altare, num. 25 et 46.

Traditur qualiter procedendum cum patronis altaria in regularium ecclesiis habentibus destituta necessariis, vetustate collabentia, etc. Vide verb. Altarium, num. 51.

Altare majus licet ex veteri consuetudine Orientalem mundi plagam respiciat, sicuti etiam antiqua consuetudine ecclesie versus Orientem edificabantur, id tamen necessarium minime est, *ib. n. 52 et 53.*

In altari majori ecclesiarum cathedralium non debet asservari SS. Sacramentum propter functiones pontificales; in eo tamen servari debet ab ecclesiis parochialibus et regularibus, *ib. num. 54.*

Altaria, et capellas in regularium ecclesiis etiam per secularium confraternitates constructa visitare non potest episcopus, *ib. num. 55.*

Non debet unum altare disoperiri, ut aliud cooperiatur, *ib. num. 56.*

Altarium numerus in ecclesiis Græcorum augeri potest, *ibid. num. 57 et 58.*

Quomodo, et quando crux in altari in quo celebrari debet, sit collocanda, *ibid. num. 59 et 60.*

Altare, in quo episcopus celebravit, nequit simplex sacerdos eo die sacrificium offerre, *ibid. num. 61.*

Altare super naves ad celebrandum. Vide verb. Missa.

Nulli permissum est in altari elevato in navi missam celebrare, nisi concurrat speciale apostolicum privilegium, *ibid. num. 69.*

Super altari, in quo missa celebrantur, crux collocari debet, etsi asservetur ibidem SS. Eucharistia; et si expositum sit in ipso altari SS. Sacramentum servari debet consuetudo; *ibid. num. 59.*

Altaria (et idem de capellis) in regularium ecclesiis per secularium confraternitates constructa episcopus visitare non potest. Vid. verb. Confraternitas, n. 2 et 4.

Si altare fixum transfertur, non amittit consecrationem; pariter si mensa ita frangitur, ut partes fixæ remaneant, *num. 71, 72.*

Quantum integrum remanere debet de altaris tabula ut non amittat consecrationem, *num. 73.*

Altaris alia etymologia et origo; pariter etymologia et origo aræ, *num. 74, 75 et 85.*

Primis Ecclesie sæculis lignea erant altaria, et in medio templi collocata, *num. 76, 77.*

Quare nullum debeant habere foramen, *num. 78.*

Quid significant gradus altaris, *num. 79.*

Cur altaria facta sint ex lapide, *num. 81.*

Ara altaris non potest duobus lapidibus adunatis constare, *num. 82.*

Non licet sine altari celebrare, ob etiam metum mortis, *num. 84.*

Altare remanet consecratum, si sacerdos in eo celebret, *num. 85.*

Non exsecratur si aliqui tantum lapides dimoveantur, nec si tota mensa alibi cum lapidibus suis transferatur, *num. 86 et 87.*

Privilegia regularium quoad altare portatile et quoad domus privatas revocatur, *num. 88, 89.*

In altari in quo Papa vel legatus a latere celebravit, nullus potest ea die celebrare, *num. 90.*

In majoribus altaribus quatuor basilicarum Urbis solus Papa potest celebrare, *num. 91.*

ALTARE PRIVILEGIATUM (I, 445).

Altare privilegiatum quomodo a summis pontificibus concedi soleat. Vide verb. Altare privilegiatum, num. 1 ad 4.

Sub generali indulgentiarum suspensione, quæ fit anno jubilei, non comprehenduntur altaria privilegiata, nec aliæ indulgentiæ pro solis defunctis concessæ, *ib. num. 5.*

Altaria privilegiata pro defunctis non comprehenduntur sub clausula illa: *Volumus autem, ut si alias Christifidelibus dictam ecclesiam visitantibus aliqua alia indulgentia perpetua, vel ad tempus nondum elapsum duratura concessa fuerit, præsentis litteræ nullæ sint.* Nec sub alia consimili, *ibid. num. 6 et 7.*

Missæ celebratæ de festo currenti in altaribus privilegiatis in diebus, in quibus non licet missa de requiem celebrare, habent eandem vim et indulgentias, perinde ac si essent celebratæ missæ de requiem, seu defunctorum, et hoc quomodocunque altaria sint privilegiata, nec non per hujusmodi missas satisfi obligationibus, ac si fuissent celebratæ de requiem; *ib. num. 8 ad 10.*

Altare privilegiatum quotidianum et perpetuum conceditur patriarchalibus, metropolitanis et cathedralibus totius orbis catholici ecclesiis, *ib. num. 11.*

Translato legitima auctoritate altari privilegiato de loco ad locum, adhuc durat indulgentia, si ipsa sit concessa altari in reverentiam alicujus sancti, vel mysterii, in cujus honorem dedicatum sit, *ib. n. 12.*

Altari a pontifice consecrato plura privilegia adnectuntur, quæ vide; *ib. num. 13 ad 15.*

Varie concessionem altarium et quidem privilegiorum referuntur et recensentur, *ib. num. 18 ad 20 et num. 25 ad 32.*

Altare privilegiatum conceditur omnibus ecclesiis parochialibus, *ib. num. 33.* Et omnibus totius orbis Ecclesiis pro die Defunctorum, *ib. num. 34.*

Missæ pro defunctis in altari privilegiato non suffragatur, nec indulto satisfi, nisi sit de requiem licet in indulto non exprimat, *ib. num. 17.*

Explicat, *ib. num. 18.*

An privilegium in altari privilegiato perpetuo ad dies non impeditur ante declarationem Alexandri VII concessum suffragetur etiam diebus impeditis festo post illam declarationem, *ib. num. 19.*

Sub generali indulgentiarum suspensione, quæ fit anno sancto, non comprehenduntur altaria privilegiata, nec aliæ indulgentiæ pro solis defunctis concessæ, *ibid. num. 20.*

Intuitu altaris privilegiati in aliqua ecclesia non licet exponere tabellam supra januam ecclesie indulgentia per li morti, *ib. num. 21.*

Cum in indultis altarium privilegiorum adjici solet clausula: *Dummodo in dicta ecclesia tot missæ quotidie celebrentur*, ad conditioni satisfaciendum oportet singulis diebus tot missas celebrare, *ib. num. 22.*

Varie referuntur sacræ Congregationis indulgentiarum resolutiones circa varias quæstiones super altaribus privilegiatis, *ib. num. 23 ad 35.*

An inter eas religiones, quæ habent communicationem privilegiorum, fiat etiam altarium privilegiorum communicatio, *ib. num. 40 et seqq.*

Non destruitur privilegium altaris, si istud ex parte notabili destruat, etiamsi consecrationem amitteret, dummodo tamen remaneat secundum majorem sui partem, *ib. num. 36.*

Secus erit, si privilegium fuit concessum altari uti dicato alicui sancto mutata dedicatione, *ib. num. 37.*

Si pontifex in concessione altaris privilegiati, illud non designavit, facta semel designatione unius altaris, nequit alterum destinari, *ib. num. 40.*

Num quando testator mandavit celebrari missam in altaribus privilegiatis, possit tum in altaribus privilegiatis tempore dispositionis existentibus, tum in altaribus privilegiatis postmodum erectis celebrari, *ib. num. 41.*

De altarium privilegiorum antiquitate, *num. 42.*

Quot missæ in una ecclesia celebrandæ sicut, ut ea semel, vel bis, vel ter in hebdomada, vel

quotidie altari privilegiato trii possit, vide verb. Altare privilegiatum, num. 45.

Quæ missæ necessario singulis diebus in eadem ecclesia celebrandæ, num. 44.

Privilegium ecclesiarum parochialium ad septennium, num. 45.

ALTERNATIVA (I, 460).

ALTERNATIVA QUOAD EA QUÆ CONCERNUNT BENEFICIA.

Alternativa quoad beneficia quando inceperit, et unde sic dicta. Vide verb. Alternativa quoad beneficia, n. 1 et 2, et verb. Beneficia, art. 9, regul. 9.

Emendatur auctor circa alternativæ quoad beneficia originem, *ibid. num. 64.*

Ut hanc alternativam obtineant episcopi, quid ab ipsis agendum, et quando jure alternativæ gaudere incipiant, *ib. n. 3 ad 5.*

Plura praxis alternativæ episcopum inter et Papam quoad menses distincte referuntur, *ib. n. 6 ad 10.*

Episcopus habens duas ecclesias potest acceptare alternativam pro una, et non pro alia, et quid si velit ea potiri pro utraque, *ib. n. 11 et 12.*

Secuta acceptatione alternativæ, non potest episcopus ab illa recedere sine consensu papæ, nec e contra papa sine consensu episcopi, *ib. n. 13.*

Alternativa autem gratia non est, sed contractus inter papam et episcopum, *ibid. n. 46.*

Si acceptatio alternativæ fiat ab episcopo in aliquo mense apostolico, non incipit usus illius, nisi toto mense elapso. E contra vero si fiat in mense proprio episcopi, tunc incipit usus illius a die acceptationis, adeo ut mensis ordinarius a dicto die fiat apostolicus, et reservetur, *ib. n. 44.*

Alternativa quando incipiat, ac respective designat, et ut episcopo suffragetur, debet constare de illius acceptatione, ac subsequente admissione in Dataria ex libro *Alternativarum*, *ib. n. 45, 46 et 47.*

Ut episcopus possit uti alternativa, requiritur ejus residentia in sua diocesi; et hoc late expenditur, *ib. n. 48 ad 29.*

Alternativa conceditur solis patriarchis, primatibus, archiepiscopis et episcopis, non autem prelatibus et collatoribus inferioribus, nec cathedrali capitulo, *ib. n. 50.*

Et ideo episcopo uti abbati et possessori monasterii non possunt per alternativam conferri beneficia a monasterio dependentia, *ib. n. 50.*

Quando contrarium, *ib. n. 51.*

An beneficio alternativæ gaudere possint prelati habentes territorium separatam cum jurisdictione episcopali, *ib. n. 55.*

Alternativa concessa episcopo residenti comprehendit beneficia tam intra, quam extra diocesim existentia; dummodo collatio ad eum spectet, *ib. n. 51.*

Alternativa habet locum solum in beneficiis, quæ sunt libera collationis episcopi, *ib. num. 52 et 55.*

Si autem collatio beneficiorum pertinentium ad episcopum una simul cum capitulo vel cum aliis ex concordia partium sit alternis vicibus cuiuslibet reservata in suo turno, potest episcopus uti alternativa in dictis beneficiis vacantibus in anno, vel turno suo, et in mense alternato, *ib. n. 54.*

Reprehenditur, et modus datur sententiæ auctoris (*ibid. n. 54* prolata), *ib. num. 56.*

Varia referuntur circa alternativam quando concurrit divisio simultaneæ collationis in episcopum et capitulum, *ib. n. 59, 60.*

In alternativæ materia quale sit beneficium libera collationis, *ib. num. 58.*

An et quando alternativa suffragetur pro beneficiis

unitis sedi episcopali, extra tamen diocesim existentibus, *ib. n. 52.*

Ut alternativa episcopi magis sit proficua, quo mense ab ipsis ea acceptari debeat, *ib. n. 54.*

An episcopus possessor ecclesie, in qua cardinalis indulto gaudet conferendi beneficia in octo mensibus reservata, possit vigore alternativæ conferre beneficia in sex mensibus vacantia; *ib. num. 62.*

Episcopus potest uti alternativa, quamvis collatio pro certo genere personarum fuerit restricta, et etiam in parochialibus, licet in ipsarum collatione requiratur examen, et examinatorum approbatio, *ib. n. 55 et 56.*

Item potest episcopus uti alternativa, pro beneficiis imposterum vacaturis, non autem pro medio tempore vacatis inter unam et alteram alternativam, *ib. n. 57.*

Alternativa ex simplici facultate optandi canonice concessa, cæteris deficientibus requisitis, non cessat, bene vero stante statuto per papam confirmato, in quo etiam expresse disponitur optionem habere vim validæ collationis et promissionis, *ib. n. 58 et 59.*

Exclusa censetur alternativa ex quasi possessione episcopi libere conferendi beneficia, secus vero si episcopus non sit in hac quasi possessione, etiamsi bonum jus foveat super proprietate, *ib. n. 40 et 41.*

Quasi possessio conferendi beneficia sufficit ad excludendam alternativam, quando lis non est inter episcopum et capitulum, sed inter provisos, *ib. n. 42.*

Quando unus est provisos ab episcopo, qui dicitur resedisse, et alter est provisos a papa, quia episcopus negatur resedisse, tunc provisos ab episcopo incumbit probare, quod episcopus vere resederit. Vide *ib. n. 45.*

Quæ et qualis residentia episcopi esse debet, ut suffragetur alternativa, *ib. num. 63.*

Episcopo negligente conferre beneficia in mensibus alternativæ, devolutio immediate fit ad papam, *ib. n. 61.*

Quando actus alternativæ perfectus sit, et episcopus uti eodem possit, *ib. n. 60 et seqq.*

Alternativa quando expiret, *ib. n. 44 et 65.*

ALTERNATIVA QUOAD ALIQUA MISCELLANEA.

Alternativa, ut verificetur satis est alteram partem esse veram, et regulariter est electionis, non ordinis. Vide verb. Alternativa quoad miscellanea, n. 1 et 2.

Fallit, si alternativa sit posita inter diversas personas, et in primo ex nominatis subsit major ratio, *ib. n. 3.*

In alternativis electio regulariter est debitoris; fallit in debitore moroso et doloso, in legatis alternativis, in pœnis alternativis, in pœnis alternative appositis, et quando alternativa est posita in favorem conditoris, *ib. n. 4 ad 8.*

In alternativa prohibitionem sufficit alterum verificari, et alternative petens non censetur præcise alterum petere; ac obligatus ad duo alternative, potest præstare, quod maluerit, ut liberationem consequatur, *ib. n. 9 ad 11.*

Alternativa, seu turnus inter regulares eligendi alternativam modo ex una, modo ex alia natione superiores tum generales, tum provinciales, aliosque officiales, an congruat et liceat, *ib. n. 12.*

Electio coarctata ad paucos eligibiles est ipso jure nulla, et hic multa ad rem, *ib. n. 13.*

Ubi talis alternativa pro pace, et quiete, et pro servanda justitia distributiva legitime introducta et concessa est, nisi vere defecerit religiosi capaces, est omnino servanda, *ib. n. 14.*

Ad hoc ut alternativa legitime introducat, debet concedi a sancta sede, vel fulciri ejus speciali

auctoritate, et hic multa ad rem. Vide *verb.* Alternativa quoad miscellanea, *art.* 2, *n.* 15.

An talis alternativa concedi seu demandari possit a capitulis generalibus; et quomodo facienda subrogatio in definitiis provincialium minorum habentium alternativam, *ib.* *art.* 2 *n.* 16 et 17.

Quomodo providendum alternativæ, si moriatur commissarius generalis Ord. Minorum Observantium et Reformatorem, *num.* 18.

AMBITUS.

Ambitus pœna quæ sit. Vide *verb.* Pœna, *art.* 2, *n.* 15.

AMBO (I, 475).

Ambonis etymologia et diversa nomina. Vid. *verb.* Ambo, *num.* 1.

Ambo quid fuerit, de illius situ, et quare elevatur a terra, *ibid.* *num.* 2 et 3.

Ad illum duplex patebat ascensus, et quatuor erant portæ, *num.* 4 et 5.

Bini gradus in ambone pro Epistola et Evangelio, *num.* 6.

In quibusdam ecclesiis erant duo amboes, et quid ex illis populo nuntiabatur, *num.* 7 et 8.

AMEN (I, 477).

Hujus vocis significationes et usus a Judæis derivatus. Vid. *verb.* *num.* 1 et 2.

Subditur in finem orationum, *Gloria Patri*, et *Sed libera nos a malo*, *num.* 3 ad 5.

Olim in fine Evangelii, et post sumptionem Eucharistiæ, *num.* 6.

AMENTES.

Amentes et furiosi quando possint, et debeant, vel non, baptizari. Vide *verb.* Baptismus, *art.* 5, *n.* 2, 3 et 4.

Amentes et furiosi an, et quando sint capaces sacræ communionis. Vide *verb.* Eucharistia, *n.* 33, et *verb.* Paschalis Communio, *n.* 29.

Amentes et furiosi quando sint, vel non, irregulares. Vide *verb.* Irregularitas, *art.* 2, *n.* 12.

AMERICA.

America unde sit dicta. Vide *verb.* Mundus.

AMICTUS (I, 479).

Amictus quid sit et ejus etymologia et significationes. Vid. *verb.* Amictus, *num.* 1 et 2.

Quomodo confectus esse debet et qua qualitate, *num.* 4.

Quomodo et quando induendus, *num.* 3 et 5.

Qui absque amictu celebrat, peccat graviter, *num.* 4 et 6.

Vetustate attritus, comburendus est, *num.* 7.

AMITA.

Amita, et amita magna quæ sint. Vide *verb.* Afinitas *sub n.* 15.

AMITINI

Amitini et amitinae qui et quæ sint. Vide *ib.* *n.* 15.

AMOR.

Amor Dei et proximi quid importet, et ad quid obliget. Vide *verb.* Virtus, *a num.* 34 ad 75, et Amor amicitiae, concupiscentiae, et initialis quid sint. Vide *verb.* Pœnitentiæ sacram., *art.* 2.

AMORTIZATIO (I, 479).

Etymologia, et quid *Manus mortuæ* nomine veniat. Vid. *verb.* Amortizatio, *num.* 1 et 2.

De jurisperitorum quorundam haud recta sententia, *num.* 3; et quid catholice sentiendum, *num.* 4.

AMPHIBOLOGIA (I, 481).

Amphibologia, seu aquivocatione, vel restrictione mentali uti quando, et quomodo liceat, vel non. Vide *verb.* Juramentum, *art.* 1, *a n.* 13 ad 26, et *verb.* Restrictio mentalis, *per tot.*

AMPLEXUS.

Amplexus, quando sint peccaminosi, vel non. Vide *verb.* Luxuria, *a n.* 72 ad 77, et *n.* 89 et 91, et *verb.* Sponsi, *n.* 7.

ANCILLÆ.

Ancillæ teneros pueros vestientes, lavantes, eorumque pudenda tangentes, vel aspicientes, quando et qualiter peccent. Vide *verb.* Luxuria, *n.* 78.

Quomodo a domino conveniebatur ille, qui ancillæ suæ se junxisset. Vide *verb.* Adulterium, *art.* 1, *num.* 15.

Ancillæ ad quid teneantur circa famulatum, quidve eis liceat, vel non. Vide *verb.* Famulæ *per tot.*

ANGELICA SALUTATIO.

Angelica salutatio. Vid. *verb.* Salutatio angelica.

ANIMA (I, 481).

Anima rationalis, seu intellectiva per se, est forma hominis immortalis, et non ex substantia Dei, ac contrarium est hæresis. Vide *verb.* Anima, *n.* 1, 2 et 3.

Nec simul cum carne nascitur, sed est certum et firmum quod a Deo creatur, *ib.* *n.* 4 et 5.

Animæ hominum non fuerunt omnes creatæ in principio mundi, nec extra corpus, nec duæ in uno, nec una in omnibus, sed anima infunditur, et multiplicatur ad multiplicationem corporum, et contrarium asserens est hæreticus, *ib.* *n.* 6 ad 10.

Animæ mortuorum non vident ea quæ apud nos geruntur, et quæ nobis bona malave accidunt, suapte ingenio minime assequuntur; tribus autem modis ea scire possunt, et assignantur. Vide *ib.* *n.* 11 et 12.

Animabus beatis finit notæ nostræ preces, vel ab eas deferentibus angelis, vel in Verbo videntibus, *ib.* *n.* 13.

Animæ quæ sine peccato post baptismum separantur a corpore, cœlo recipiuntur, sic etiam animæ, quæ pœnas condignas pro peccatis solverunt sive in corpore, sive in purgatorio, *ib.* *n.* 14 et 32.

In purgatorio patiuntur pœnas, quibus debuerant in vita satisfacere, juvantur suffragiis fidelium, post purgatorium in cœlum ascendunt, ibi vident Deum sicuti est, *ib.* *n.* 15, 16, 17 et 36.

Animæ, quæ sunt in purgatorio, sunt securæ de sua salute, non tamen amplius in statu merendi, et quærentes requiem, ac horrentes pœnas non peccant, *ib.* *n.* 18, 19 et 20.

Liberatæ a pœnis per suffragia fidelium, dum in cœlum recipiuntur, non minus beantur, quam si per seipsas satisfecissent pro illis pœnis, *ib.* *n.* 21.

Animæ in purgatorio existentes, an possint pro nobis orare, vel aliquid de congruo mereri, vel impetrare, *ib.* *a n.* 22 ad 26.

Animas in gratia decedentium non recipi in beatitudinem, nisi post diem iudicii, aliqui docuerunt, et varii dicunt hujus sententiæ fuisse etiam Joannem XXII, qui tamen ostenditur fuisse contrariæ, *ib.* *a n.* 27 ad 30.

Animas justorum ante diem iudicii visuras esse intuitive Deum post purgatam pœnam, si cum aliquo reatu ex hac vita decesserint, expresse definiuit Benedictus XII, *ib.* *n.* 31.

Errores circa fidei articulum quo credendum est animas justorum, si nihil restat illis luendum, statim Deum videre sicuti est. Vide *verb.* Anima, *n.* 33.

Eadem de re controversia inter Minoritas et Dominicanos sub Joanne XXII, *num.* 34 et 35.

ANNALES.

Annales, quid sint, et in quo distinguantur ab historia. Vide *verb.* Historia, *Historicus*, *n.* 8 et 9.

ANNALIS POSSESSIO.

Annalis possessio quid disponat, et importet. Vide *verb.* Beneficia, *art.* 10, *n.* 109 ad 111.

ANNATÆ (I, 489).

Annatæ quid sint; earum genera et species. Vid. *verb.* Annatæ, *num.* 1 ad 3.

Examinate, confirmatæ, retentæ, roboratæ et instauratæ fuerunt variis conciliis et concordatibus Germaniæ, *num.* 4 ad 8.

A quibus tamen, quod ad solutionis tempus attinet, pontifices discedere compulsi sunt, *num.* 9.

Gallicis concordatis et concilio Tridentino assertæ, *num.* 10.

A Simonia et aliis calumniis vindicantur, *num.* 11 ad 13.

Varii auctores qui de annatis agunt, *num.* 14.

ANNIVERSARIA (I, 495).

Anniversarium quid sit, et in quo sensu stricto sumatur. Vide *verb.* Anniversaria, *n.* 1 et 2.

Anniversarium a quo tempore numerari debet, *ib.* *n.* 27.

Anniversaria, et missæ de requiem, quæ ex dispositione testatorum (non ex placito vivorum) cum cantu sunt quotannis celebrandæ, possunt cantari, etiamsi ipsorum obitus dies incidit in festum duplex majus, *ib.* *n.* 3, 4, 28 et 37.

Anniversaria et missæ de requiem, quæ ex dispositione testatorum cum cantu sunt quotannis celebrandæ, possunt cantari etiamsi ipsorum obitus incidit in festo duplici majori, *ib.* *n.* 29.

Anniversaria et missæ de requiem, quæ certo die dici debent, ut die tertia, septima et tricesima, eo impedito, transferri possunt in sequentem diem, *ib.* *n.* 5, vel anticipari possunt, *ib.* *n.* 6.

Nullimode cani possunt missæ de requiem ad solum placitum vivorum in duplicibus, et quandocunque est officium excludens duplicia, *ib.* *n.* 7.

In anniversario occurrente in die festo duplici secundæ classis non potest cantari missa de requiem, *ib.* *n.* 50.

Infra octavas privilegiatas non possunt cantari missæ defunctorum in anniversario et officio solemnibus, *ib.* *n.* 31.

Missæ cantatæ mortuorum infra octavam Corporis Christi non sunt celebrandæ, nisi præsentem corpore, *ib.* *n.* 32.

Anniversaria et aliæ missæ pro defunctis certa die dicendæ, ea impedita possunt transferri in diem sequentem, *ib.* *n.* 33 et 39.

Exemplificatur cum resolutione sac. Rit. Cong., *ib.* *n.* 35.

Et quid recurrente die tertio, septimo et tricesimo in parochialibus, in quibus per annum plerumque unus tantum sacerdos celebrat, *ib.* *n.* 36.

Ex privata devotione parochianorum petentium sæpius per annum pro eorum defunctis anniversaria, potest in ruralibus ecclesiis cantari missa solemnibus de requiem in festo duplici minori, altera missa cantata de festo, ubi adsunt plures, vel saltem duo sacerdotes, dummodo sermo sit de die vere anniversaria a die obitus, *ib.* *n.* 34.

Non valentes satisfacere anniversariis defunctorum in diebus feriatis, possunt ipsa adiun-

plere in festis duplicibus, non tamen de præcepto, *ib.* *n.* 38.

In die anniversarii et depositionis non potest cantari missa defunctorum loco conventualis, *ib.* *n.* 40, et vice versa, *ib.* *n.* 41. Vide plura, *ib.* *n.* 42.

Convivia et prandia tolerari possunt in anniversariis defunctorum, ubi est consuetudo, et quatenus, *ib.* *n.* 43.

Habens injunctum onus faciendi celebrari anniversarium quindecim, v. g. vel viginti missarum pro anima fundatoris, non tenetur celebrari facere missam cantatam, tamen nec de mente testatoris missæ privatæ dici queunt de requiem, si dies anniversaria incidat in duplici, et quandocunque est officium excludens duplicia, *ib.* *n.* 8 et 9.

Anniversarium ordinatum a testatore pro anima sua sine declaratione, an pro una vice, vel an in perpetuum, præsumendum est pro perpetuo, et onera in fundo imposita pro anniversariis transeunt cum eodem fundo, *ib.* *n.* 12, 13 et 16.

Anniversarium relictum a testatore, ut celebretur pro anima sua in ecclesia, in qua statuit sepeliri, cessat si testator culpabiliter se ipsum occiderit, aut in puteum se projecerit, secus autem, si pro anima sua, et suorum, *ib.* *n.* 14 et 15.

Auctoritas episcopi in anniversariis quænam sit. Vide *ib.* *n.* 44.

Quid juris si quis ecclesiæ, in qua sepulturam elegit, legatum reliquerit pro anniversario, et deinde mutato consilio alibi voluerit sepeliri, legato non revocato, *ibid.* *n.* 47.

Quando et quomodo ab hæredibus fundus, vel pro anniversario tradi vel solvi debeat, *ib.* 48 et seq.

Anniversaria non fixa, et alia similia, quæ expressa testatorum et fundatorum voluntate prohibentur dari absentibus ex quacunque causa, et jubentur dari solummodo physice, et corporaliter interessentibus, non participantur ab absentibus indultum a papa, ut etiam in absentia possint participare, etc., nec talia anniversaria possunt reponi in distributionibus quotidianis per episcopum, *ib.* *n.* 16 ad 23.

Anniversaria autem fixa, et alia similia, in quibus non adsit contraria dispositio testatoris et fundatoris, participantur ad indultariis, ac si personaliter interessent, *ib.* *n.* 26.

De causis absentiae pro participatione anniversariorum, *ib.* *n.* 51.

De antiquitate anniversarii pro defunctis et de officiis in eo recitatis, *num.* 52, 53.

De anniversario obitus Papæ et de missa in anniversariis dicenda, *num.* 54 et 55.

ANNONA.

Annonæ fraudatæ pœna quæ sit. Vide *verb.* Pœna, *art.* 2, *num.* 54.

ANNULUS (I, 501).

Annuli prius ad signandum sunt adinventi, hinc annuli signatorii, et sigilla promiscue usurpati, dein ad ornamentum et luxuriam mutati. Vid. *verb.* Annulus, *num.* 1, 2 et 3.

Annulus Piscatoris quid sit, quare dicatur Piscatoris, et qualiter servetur ac finiatur, *ibid.* *num.* 4, 5 et 6.

Annuli usus in missa prohibetur protonotariis non participantibus et doctoribus quibuscunque, et canonicis cathedralium, *ibid.* *num.* 7.

Possunt tamen canonici missam celebrare cum annulo aureo, et de rigore uti, sed sine gemma, et sine aliqua effigie, *ibid.* *num.* 8. Benedictus tamen XIII novissime in concilio Romano statuit a sacerdotibus, nisi abbates sint benedicti, esse in celebratione deponendum, *ibid.* *num.* 8.

Communione de manu episcopi capiens antea debet manum episcopi osculari, non autem annulum, *ibid.* *num.* 9.